

Plemená hovädzieho dobytká

Krava je samica tura domáceho, ktorá sa už aspoň raz otelila. Jalovica je dospelá samica pred prvým otelením. Teľa je mláďa kravy. Pri narodení váži okolo 40 kg a začína chodiť už do 1 hodiny po narodení.

V chove hovädzieho dobytká bolo vyšľachtené veľké množstvo plemien. Sú zamerané na jednostrannú produkciu mlieka alebo mäsa, to sú špecializované plemená, alebo na kombinovanú produkciu oboch hlavných produktov.

Mliekové plemená sa chovajú pre produkciu mlieka. Kravy mliekových plemien sú drobné, štíhle a dosahujú vysokú úžitkovosť mlieka. Medzi hlavné mliekové plemená, ktoré sa chovajú na Slovensku patria čierny a červený holštajnský dobytok. Holštajnský dobytok je aj najznámejšie mliekové plemeno vo svete. Kravy dosahujú hmotnosť až 650-750kg, býky 1200kg a viac. Základné sfarbenie je čiernostrakaté alebo červenostrakaté, niekedy s veľkou plochou bielej farby. Spodná časť brucha, končatín a chvosta sú biele. Pri nedostatočnej výžive využívajú na produkciu mlieka okrem prijatých živín aj vlastné zásoby a tkanivá, čo sa prejaví schudnutím. V produkcii mlieka dosahuje čistý holštajnský dobytok vo vyspelých štátoch aj 8000 až 1000kg mlieka na dojnicu. Ostatné mliekové plemená: jerseyký, ayrshirský, čiernostrakatý nížinný dobytok a brownswiss.

Mäsové plemená sa chovajú pre produkciu mäsa a nedávajú príliš mnoho mlieka, a tak sa nemusia dojiť. Najrozšírenejším mäsovým plemenom je Charloais. Sú aj plemená s kombinovanou úžitkovosťou a tieto kravy dávajú značné množstvo kvalitného mlieka a zároveň poskytujú kvalitné mäso. Významné plemená sú simentálsky (slovenský strakatý a český strakatý), pinzgauský a brownvieh.

Slovenské plemená

Medzi tradičné slovenské plemená patrí Simentálsky a Pinzgauský dobytok. Tieto plemená sú charakteristické pre horské oblasti. Tieto plemená patria medzi kombinované, mliekovo-mäsové plemená.

Slovenské simentálske a pinzgauské plemená sa pre ich vysoký podiel tuku a bielkovín v mlieku využívajú v šľachtiteľských programoch.

Na Slovensku boli vyšľachtené a uznané dve plemená: **slovenský strakatý a slovenský pinzgauský dobytok.**

Slovenský strakatý dobytok je plemeno kombinovaného úžitkového typu a vyrovnanou mliekovou aj mäsovou úžitkovosťou. Vznikol prevodným krížením pôvodného dobytká chovaného na Slovensku s dovezeným simentálskym dobytkom zo Švajčiarska. Vyznačuje sa dobrou prispôsobivosťou a odolnosťou voči chorobám. Základné sfarbenie je žltostrakaté s odtieňom až do červenostrakatej farby. Hlavu, podbrušie a nohy má biele, mulec ružový, rohy a paznechty voskovožlté. Hmotnosť kráv je 550-750kg, býkov 1000-1200kg

Slovenský pinzgauský dobytok vznikol prevodným krížením pôvodného červeného a karpatského dobytká s pinzgauským dobytkom dovezeným z Rakúska. Je to skromné, zdravé a otužilé plemeno s dobrou chodivosťou, vhodné do podhorských a horských oblastí. Základná farba je červená až červenohnedá, od kohútika cez chrbát, medzinožie a podbrušie sa ťahá výrazne ohraničený biely pás. Nohy nad päťovými a zápästnými kĺbmi sú biele. Živá hmotnosť kráv je 450-650 kg a býkov 750-950 kg